

Čo škodí srdcu a cievam? Predstavte si, že máte doma nové auto o ktoré sa musíte starať. Umývať ho, tankovať benzín. Aj o telo sa musíme starať a neškodiť mu. To, čo telu škodí voláme **rizikové faktory**. Ktoré to sú?

5 VÝZIEV V PREVENCII pre zdravý mozog, srdce a cievy

1.

Vysoký tlak krvi (hypertenzia)

Vy už viete čo to je, však? Keď krv tlačí príliš silno, cievy sa opotrebojú a srdce sa unaví. Vysoký tlak krvi nebolí, ale poškodzuje telo človeka.

ÚLOHA

Zopakujte si, aké sú správne hodnoty krvného tlaku. Odmerajte si pulz na zápästí

2.

Zvýšený cholesterol

(alebo usádzanie tukových látok v cievach). Keď človek je veľa masného jedla, v krvi sa tvorí viac cholesterolu. Cholesterol je tuková masná látka, ktorá sa lepí na steny ciev. Predstavte si, že máte potrubie v kuchyni, a doň sa dostane veľa oleja, masnoty a špiny. Čo sa stane? Potrubie sa upchá, voda nemôže voľne tiecť. Takto to funguje aj v tele. Vysoký cholesterol upcháva cievy, krv nemôže voľne prúdiť. Srdce musí pracovať silnejšie, aby krv pretlačilo cez zúžené cievy. A to ho unavuje a môže sa pokaziť.

ÚLOHA

Vymenujte jedlá či potraviny, ktoré podľa vás upchávajú cievy.

3.

Obezita

Obezita znamená, že má človek v tele príliš veľa tuku. Obezita a vysoký tlak krvi môžu spôsobiť komplikácie, o ktorých sme si hovorili. Na srdci, mozgu, očiach, obličkách, nohách... Krv sa tam nedostane správne. Predstavte si, že idete na výlet

s malým batohom. Ako sa vám ide? Ale keď si naložíte obrovský batoh plný tehál, ide sa ťažko, zadýchate sa a bolia vás nohy. Takto sa cíti srdce človeka, ktorý je obézny. Aké je to byť obézny? Urobte si v triede nasledujúcu úlohu.

ZAPAMÄTÁME SI

Stačí, keď sa hýbete aspoň **hodinku denne**. Pohyb je zábava a zároveň chráni vaše srdiečko.

ZAPAMÄTÁME SI

Do pľúc nemá ísť nič, len čistý vzduch.

4.

Fajčenie (dym, ktorý škodí telu).

Keď niekto fajčí cigarety (cigary, fajku), e-cigarety, vape, do tela sa mu dostáva škodlivý dym. Dym neškodí len pľúcami, ale aj srdcu a cievam tak, ako keď sa komín v dome zašpiní sadzou. Predstavte si, že máte komín, ktorým odchádza dym. Keď je čistý, všetko funguje. Ale keď sa zašpiní sadzou, dym sa vracia späť a škodí celému domu. Nikdy nezačnite fajčiť a povedzte dospelým, ktorí fajčia, aby prestali.

5.

Nedostatok pohybu

Každý deň sa hýbeme – beháme, skácame, hráme sa, jazdíme na bicykli. Pohyb je veľmi dôležitý, pretože pomáha nášmu srdcu byť silné a zdravé. Keď sa málo hýbeme, naše srdce musí pracovať ťažšie. V tele sa nám môže hromadiť tuk a môžeme byť častejšie unavení. Preto je dobré každý deň sa trochu rozhybať.

Čo nám pohyb prináša?

- naše srdce je silnejšie
- máme viac energie
- lepšie dýchame
- môžeme si udržať zdravú hmotnosť
- cítime sa veselšie a máme lepšiu náladu

Ako sa môžeme hýbať?

- chodiť pešo alebo behať
- skákať cez švihadlo
- bicyklovať sa alebo jazdiť na kolobežke
- hrať loptové hry
- tancovať alebo cvičiť

ÚLOHA

Dajte si do školskej tašky nielen svoje učebnice, ale aj učebnice spolužiakov. Naplňte tašku pokiaľ je to možné, a potom si ju dajte na chrbát. Je ťažká však? A teraz vyberte všetky učebnice a opäť si dajte tašku na chrbát. Aký je to pocit?